

Hrozí našim dětem digitální demence? [1]

Autor:

- [HOUŠKOVÁ, Zlata](#) [2]

Číslo:

- [2019, ročník 28, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [děti](#) [5], [digitální technologie](#) [6], [S knížkou do života](#) [7]

Pod tímto názvem se konala v Senátu Parlamentu ČR 4. března 2019 konference, kterou pořádal 1. místopředseda Senátu Parlamentu ČR Jiří Růžička. Knihovníci na ní dostali k dispozici 20 účastnických míst, stejně jako učitelé. Program sliboval hlubší otevření problémů souvisejících s ohrožením duševního zdraví dětí digitálními technologiemi. Umožňoval také otevřít širší veřejnosti a představitelům veřejné správy (Senátu atd.) problematiku čtenářské a funkční gramotnosti i související roli nového projektu SKIP [S knížkou do života \(Bookstart\)](#) [8], v což jsme jako zástupci SKIP především doufali.

[9]

Z konference (foto: Vladana Pillerová, Národní knihovna ČR)

Pokud bych měla hodnotit průběh a přínos konference v tomto smyslu, řekla bych, že vše zůstalo někde na půl cesty. Senátorka MUDr. Alena Dernerová, která velmi podporuje náš projekt a zdůraznila i zde jeho význam a přínos, ve svém příspěvku *Počítačová generace v ordinaci dětského neurologa* popsala četné příklady problémů, s nimiž se potýkají děti, jimž rodiče nečtou a s nimiž málo komunikují slovem. Nahrazování slovní komunikace komunikací obrazem (filmy, tablety atd.) v raném dětství vede nejen k tzv. patlavosti dětí, ale i k neschopnosti se vyjadřovat, vnímat a chápat mluvené slovo; nadužívání technologií pak k četným dalším neurologickým problémům.

Na dr. Dernerovou navázal vynikajícím a mimořádně zajímavým příspěvkem *Duševní zdraví v éře digitálního dětství* MUDr. Michal Goetz, Ph.D., z Dětské psychiatrické kliniky 2. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice v Motole. Zdůraznil mimo jiné, že rozvoj jazyka je klíčový pro rozvoj architektury mozku, že sledování živého rozhovoru je pro rozvoj dítěte mnohem důležitější a potřebnější než elektronická komunikace, hra s kostkami mnohem přínosnější než sofistikované digitální aplikace. Vysvětlil velmi srozumitelně a názorně mechanismus vzniku závislosti na technologiích u dětí, vliv technologií a souvisejícího multitaskingu na jejich (ne)soustředěnost, hovořil o růstu depresivních nálad a suicidálních pokusů současných dětí v souvislostech s technologiemi a řadě dalších velmi zajímavých faktorů ovlivňujících duševní vývoj a zdraví dnešních dětí.

Bohužel následující příspěvky se začaly tématu hrozby digitální demence poněkud vzdalovat. Příspěvek *Pornografie, soustředěnost a online vztahy - digitální stres u dětí* Mgr. Ivy Škvárové, MBA, a Mgr. Zuzany Pavelcové z Institutu [Re:Life](#) [10] (institut pomáhá dospělým i dětem překonávat nástrahy informačních a komunikačních technologií a zdravě je využívat) posunul téma k otázkám zneužívání technologií dětmi (kyberšikana) i dospělými (online pornografie apod.). Pozitivní je, že v tomto příspěvku byla zdůrazněna nutnost péče o „offline“ zážitky dětí.

Dopolední program uzavřelo vystoupení PhDr. Hany Ajmové ze Základní školy prof. Zdeňka Matějčka v Mostu *Mobilní telefony ve školách*. Nešlo, jak by se dalo očekávat vzhledem k zaměření konference, o pozitivní či negativní využívání mobilních telefonů ve vyučování, ale o zákaz telefonů v době vyučování, a to z hlediska legislativy. Přestože toto téma bylo podle mého soudu pro tuto konferenci zcela okrajové, ukázalo se, že přítomné pedagogy zajímá zcela zásadně, možná výhradně. Potvrdila to část diskuse a nakonec i tisková konference, kterou byla celá akce uzavřena. Prostě otázka, zda (ne)zakázat mobilní telefony ve školách a kdo by to měl udělat (ředitel školy, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR?), hýbe pedagogickou veřejností, médii, veřejnou správou.

Odpolední program zahájil kapitán PhDr. Jan Melša, vrchní komisař Krajského ředitelství Policie Libereckého kraje vystoupením *Kybernetická kriminalita*. Bezpečnost na internetu, kyberšikana, fake news, prevence a nabídka pomoci policejních složek, to byl ve zkratce obsah příspěvku, který sice byl živý a zajímavý, ale potenciální „digitální demence“ se rovněž týkal spíše jen okrajově.

Návratu k tématu se přítomní dočkali ve vystoupení *Digitální džungle pro děti - nebo pro nás?* Mgr. Jana Kršňáka z [Rodiny offline](#) [11]. Velmi zajímavý pohled na rozpadající se veřejný prostor, rozpouštějící se soukromou sféru, závislost dospělých (rodičů) na technologiích a nejistota dětí v tomto světě - to vše (a mnoho dalšího) otevřelo velmi podnětně prostor k závěrečné diskusi.

Ta následovala po posledním příspěvku, tedy po [představení projektu SKIP S knížkou do života \(Bookstart\) a jeho vazby na čtenářskou pregramotnost a \(„beztechnologickou“\) komunikaci v rodině s předškolními dětmi](#) [12] (Zlata Houšková, SKIP).

Bohužel příležitost k diskusi nebyla dostatečně využita. S výjimkou dvou či tří spíše informačních či apelativních příspěvků, které by (snad) mohly být k hlavnímu tématu konference vztaženy, se diskuse soustředila především na zmíněnou otázku mobilů ve školách.

Přes určité zklamání nelze říci, že by konference neměla pro knihovny a projekt S knížkou do života (Bookstart) žádný přínos. V rámci kuloárních rozhovorů se podařilo navázat některé nečekané kontakty, hlasitě byl ze strany některých představitelů Senátu deklarován význam projektu, projekt sám i širší nabídka knihoven v oblasti podpory čtenářské a funkční gramotnosti dětí i podpory rodiny byly představeny nezanedbatelnému publiku, jedná se o spolupráci s dalšími zainteresovanými subjekty.

Podíváme-li se tedy na konferenci jako na další krok ve veřejné diskusi o potenciálu knihoven, můžeme říci, že to byl krok dobrý. Jen doufejme, že budou pokračovat kroky další...

Redakční poznámka: Na webu Senátu je k dispozici [videozáznam z konference](#) [13].

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-1/hrozi-nasim-detem-digitalni-demence>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-1/hrozi-nasim-detem-digitalni-demence>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/houskova-zlata>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/deti>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/digitalni-technologie>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/s-knizkou-do-zivota>
- [8] <http://www.skizkoudozivota.cz/>
- [9] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/512/houskova1.jpg>
- [10] <http://re-life.cz/>

[11] <http://rodinaoffline.cz/>

[12] https://drive.google.com/drive/folders/1Lw0X1XLGy-DJhoGe_zGyvE9Ikg6kUbK2

[13] <https://www.senat.cz/informace/galerie/videogalerie/video.php?id=500>